

ДО 125 – РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Б.С. ЛИСІНА

Лисін Борис Савелович (4.08.1883 – 22.11.1970) – випускник (1909), викладач КПІ (майже все життя), академік АН УРСР (1939) та Академії архітектури УРСР (1940), був засновником і членом редколегії галузевого журналу „Керамика и стекло”, багато разів обирався до міськради м. Києва. З 1921 року до 1956 року завідував кафедрою технології силікатів. Був обраний директором інституту мінеральної сировини АН УРСР, при цьому до кінця життя залишався науковим консультантом кафедри хімічної технології кераміки і скла КПІ. Його зусиллями відроджувалася після війни силікатна промисловість України, було реконструйовано багато заводів по виробництву кераміки і скла.

Гортаючи сторінки „Особистої справи Б.С.Лисіна” (архів НТУУ „КПІ”), поринаєш в нелегкий час становлення Української технічної школи, будівельної, фаянсової, каолінової і силікатної промисловостей, споглядаєш діяльність духовно сильної та цілеспрямованої людини.

Постать Б.С.Лисіна вражає своєю багатогранністю. Він поєднував Українську вищу школу з промисловістю, будівництвом, архітектурою та мистецтвом. В автобіографії читаємо: „З 1910 року по 1920 рік читав популярні лекції по хімічних технологіях в Народних аудиторіях м.Києва і на заводах Волині”... І таких записів чимало.

Читав, організовував, відновлював, відроджував, будував, удосконалював, навчав, редагував, писав рецензії, консультував і ще багато інших видів робіт виконував Б.С. Лисін, не вибираючи легких шляхів. Його праця відображена в новозбудованих і відроджених після війни заводах і науково-технічних впровадженнях. У щорічних звітах КПІ, починаючи з 1910 року по 1941 рік праці Б.С. Лисіна посідають не останнє місце. Розглянемо деякі з них, що їх він упровадив зі своїми студентами – дипломниками в галузі каолінової та силікатної, будівельної і фарфорової промисловості:

1. Скляний завод в м. Тетерів в 1927 році.
2. Городницький фарфоровий завод, переустаткований за дипломним проектом студента М.П. Котова (пізніше науковий співробітник АН УРСР) 1918 року.
3. Цегельні заводи в Коростені, Вендичанах, Білій Церкві, збудовані за проектом студента Г.Н. Слободяника, (пізніше канд.тех.наук і завідувач кафедри будівельних матеріалів Київського інженерно-будівельного інституту), автора праць з будівельних матеріалів.

4. Реорганізація Пісочанської фаянсової фабрики, проведена 1926 року за дипломним проектом студента М.В. Булавіна, (пізніше директор фабрики і доцент Менделєєвського хіміко-технологічного інституту, автор праць з кераміки).

5. Переустаткування каолінових заводів Радянського Союзу, проведене за роботами та дипломними проектами студентів Морачевського (1927), Войцеховського (1928), Галабудської (1929).

6. Вдосконалення цементної промисловості на заводах Вольська, Новоросійська, Дніпродзержинська проводилося за участю студентів КПІ Корніловича (1931), Гражданського (1933). І це далеко не повний перелік реально впроваджених розробок студентів – вихованців Б.С. Лисіна. Його учні, як і він, працювали на навчально-виховній ниві, нерозривно пов'язаній з промисловістю, будівництвом. Його наукова школа дала паростки ентузіазму і допитливості, шляхетності і творчості в колективи каолінової, силікатної, фарфоро-фаянсової промисловості. Цей вклад неоціненний і дає свої плоди і в наш час.

Відновлені після Великої Вітчизняної війни заводи будівельних матеріалів очолили його учні, а в післявоєнний період життя Б.С. Лисін зробив неабиякий вклад в будівельну галузь (вперше систематизував майже всі родовища глин України, зокрема каолінів – сировини для виробництва фарфору і фаянсу), що дало можливість підвищити продуктивність фарфоро-фаянсових підприємств, створити каолінову промисловість України. Наукові розробки Б.С.Лисіна удостоєні Державної премії СРСР (1950). Його науково-педагогічна діяльність має велику географію. З 1944 року він бере участь у дослідницьких проектах п'яти інститутів м. Києва і електро-керамічного інституту в м. Москва. З 1945 року Б.С. Лисін призначається членом технічного комітету з художньої кераміки при СНК УРСР і науковим керівником Науково-дослідного інституту будівельних матеріалів Академії Архітектури УРСР. З 1947 року стає членом вчених рад багатьох організацій і інститутів, в тому числі і Київського політехнічного, Київського будівельного, Київського технологічного інституту силікатів.

Б.С. Лисін виховав понад 30 докторів і кандидатів технічних наук, написав понад 150 наукових праць, його роботи з дослідження каолінів України узагальнені у низці монографій. Хотілося б, щоб його методи навчання, його наукова школа не була забута, а впроваджувалася в сьогоденні, щоб зв'язок навчально-виховного, науково-дослідного і промислового потенціалу був продовжений. У 2009 році виповнюється 100 років науково-педагогічної діяльності Б.С. Лисіна, його учні напевне відзначатимуть цей ювілей науковими та педагогічними досягненнями.